

потребу в дії. Дія – краща форма пізнання. Отже, у ході розв'язання проблемних питань здійснюється емоційне сприйняття істотних характеристик педагогічної діяльності. При цьому стає можливим і обґрунтованим сприйняття і визнання достовірності положень, висновків, які відрізняються від власних. Усе це сприяє формуванню творчого мислення майбутніх учителів.

Якщо на лекції викладач акцентує увагу студентів на проблемних питаннях і тим самим формує у них установку на творчу працю, потребу у систематичній розумовій діяльності, то на лабораторних заняттях при значному зростанні пізнавальної самостійності майбутніх педагогів вирішується завдання закріплення в них навичок дослідницької роботи. Тому в практику лабораторних занять з курсу неорганічної хімії постійно включається виконання завдань творчої спрямованості, так зокрема при вивченні теми : “Періодичний закон і періодична система хімічних елементів” пропонується створення проблемної ситуації, зокрема аналіз розташування елементів у періодичній системі. Студенти роблять висновок, що всі хімічні елементи в періодичній системі розташовуються у порядку зростання відносних атомних мас. У принципі на цьому положенні побудоване визначення періодичного закону Д.І. Менделєєва. Викладач пропонує студентам звернути увагу на відносні атомні маси Калію і Аргону. Виникає проблемне запитання „Чому Калій, який має атомну масу 39 а.о.м., розміщений після Аргону, відносна атомна маса якого 40 а.о.м.?” Актуалізуються знання студентів про відносну атомну масу елемента як середнє значення відносних атомних мас ізотопного складу елемента з урахуванням його знаходження у природі. Студенти доходять висновку, що в природі більше важкого ізотопу Аргону, а у Калію – легкого.

Для того, щоб студент активно працював на заняттях, відійшов від інтенсивного конспектування, зміг зосередити увагу і мислення на засвоєнні нового матеріалу, можна запропонувати студентам користуватися текстами лекцій, які є вільному доступі на кафедрі.

У тісному зв'язку з навчальними заняттями перебуває педагогічно регульована самостійна робота студентів, метою якої є формування в них навичок розумової праці. Самостійна робота у тісній взаємодії з навчальними заняттями створює основу для навчальної науково-дослідницької роботи студентів, відкриває великі можливості для розвитку творчих здібностей майбутніх учителів.

ТВОРЧИЙ ПІДХІД ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Шумська С.І. (Полтава)

Україна як член Бюро ВООЗ згідно з ухваленим у 1998 році Міжнародним документом «Політика досягнення здоров'я для всіх у XXI столітті» здійснює послідовну та цілеспрямовану роботу щодо впровадження здоров'язберігаючої освіти.

Питанням виховання здорової особистості на сучасному етапі присвятили свої праці такі вітчизняні науковці Г.Л. Апанасенко, Є.Г. Булич, С.С. Волков, М.С. Гончаренко, М.В. Гриньова, С.В. Кириленко, С.В. Страшко та ін.

Слід зазначити, що вищі педагогічні навчальні заклади змінюють форми своєї діяльності, стають не лише установою, яка виконує функцію трансляції знань але й здійснюють місію зміцнення здоров'я. Це є найбільш актуальним для студентів з певними вадами здоров'я, які для проведення занять з фізичного виховання зараховуються до спеціальних медичних груп (далі СМГ) [1].

Загальні принципи вибору студентами СМГ тих чи інших типів психічного реагування на захворювання, закономірності формування відношення до захворювання формують особливий психічний стан. Тож можна говорити про вплив самого захворювання на характер реагування, на його прояв, протікання, успішність позбавлення.

Викладачам фізичного виховання важливо враховувати як певні пара-

метри, на основі яких оцінюється захворювання і формуються психологічні відношення до нього, так і навчити студентів творити власне здоров'я [3].

У процесі виконання фізичних вправ в організмі формується та вдосконалюється система функціональних резервів, яка визначається індивідуальним рівнем і характером адаптивності організму [4].

Проведенні спостереження показали, практичні заняття з фізичного виховання у СМГ за традиційною системою, унеможливають вирішення завдань поліпшення стану здоров'я студентів, у зв'язку із колективними формами діяльності.

Необхідно знаходити нові рушення, створювати нову систему педагогічних дій, що потребує нетрадиційного, творчого підходу до вирішення окреслених завдань. Творчість, творчий підхід ми розглядаємо як здатність пізнавати, уміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях, спрямованість на відкриття нового.

Запропоновані кафедрою фізичної культури та здоров'я Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка педагогічні технології індивідуалізації фізичного виховання у СМГ передбачають орієнтацію на ряд напрямків:

- індивідуалізація навчального процесу;
- активізація навчання за умови врахування інтересів і потреб кожного студента;
- встановлення партнерських стосунків між викладачами та студентами, що сприяє вільному вибору завдань, розкутості, творчій винахідливості;
- складання індивідуальних програм з фізичного виховання;
- спеціальну підготовку викладача.

Індивідуалізація процесу навчання у СМГ виступає як якісно новий підхід до проведення занять.

Індивідуалізація фізичного виховання у контексті особистісно зорієнтованого підходу, означає не формування особистості із заданими властивостями, а створення умов для розвитку фізичних якостей кожного студента СМГ як суб'єкту освітнього процесу.

Важливою ознакою творчості є новизна, соціальна значущість її продукту створення нової системи дій.

Адаптована до умов СМГ програма, заснована на нових співвідношеннях суб'єктів навчального процесу, включає базові та варіативні початкові модулі. В базових модулях реалізується диференційований підхід, вони враховують характер захворювань студентів це:

- опорно-рухового апарату;
- серцево-судинної системи;
- органів дихання;
- кишково-шлункового тракту.

До базового модуля відносяться: теоретична, методична та різні види фізичної підготовки (гімнастика, спортивні ігри, легка атлетика, плавання тощо) які є обов'язковими для всіх студентів СМГ, але темп та тривалість фізичних тренувань узгоджуються в індивідуальному порядку. Такі вправи викликають в організмі неспецифічні фізіологічні реакції, стимулюють діяльність всіх систем, органів, клітин та організму в цілому.

Варіативний модуль навчального заняття враховує психофізичну типологію кожного студента СМГ, націлений на навчання необхідним руховим навичкам, на обов'язкове досягнення оздоровчого ефекту. До варіативних модулів включені такі комплекси, в яких патогенетична дія фізичних вправ при різних захворюваннях і пошкодженнях спрямована на покращення функціонування вражених систем та органів.

Завдання кожного викладача фізичного виховання, який працює в СМГ, допомогти студентам повірити у власний успіх, створити всі умови для реалізації творчого підходу у формуванні власного здоров'я.

Література

1. Галіздра А.А. Характеристика факторів, що впливають на здоров'я студентів вищих навчальних закладів //Теорія та методика фізичного виховання. №3 2004р. С. - 41-44.
2. Круцевич Т.Ю. Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания. – К.: Олимпийская литература 1999.
3. Менделевич В.Д.Клиническая медицинская психология: Учебное пособие. – М.: МЕД пресс-информ, 2005. – 432с.
4. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – Київ,,: Олімпійська література, 2000р. – 422с.

МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У КОНФЛІКТОЛОГІЇ

Шупта І.М. (Полтава)

Постановка проблеми. Як відомо сучасне громадське життя неможливо уявити без зіткнення ідей, життєвих цілей, як окремих людей, так і малих та великих колективів. Сучасна людина постійно стикається з конфліктами, конфлікти є постійним супутником людського життя. Адже життя є надзвичайно різноманітним, що відповідно пояснює розбіжності думок та різного роду суперечностей, що досить часто можуть перерости в конфлікти.

Цілком очевидним є той факт, що колектив як соціальна організація, де здійснюються різні види діяльності, не може відмежуватися, а тим більше уникнути конфліктів. Конфлікт – це показник розвитку, фактор динамічної стабільності організації.

І це в свою чергу вимагає управління цим процесом, головним завданням якого повинно стати запобігання виникнення негативної взаємодії, трансформації конфлікту.

Тому виходячи з вище зазначеного, проблема полягає не в просто розв'язанні конфлікту в організації, а в унеможливленні його стихійного розвитку, мінімізації його деструктивних наслідків, розробки технології конструктивного розв'язання конфліктів завдяки винятковій ролі керівника – менеджера.

У даній статті головна увага зосереджується на методах наукових досліджень у конфліктології.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Оскільки конфліктологія є міждисциплінарною наукою, тому методами її дослідження займаються науковці різноманітних напрямків: в управлінні – М.І. Пірен, В.М. Нагаєв, С.М. Ємельянов; психології управління – Т.В. Дуткевич,

Г.В. Ложкін, Н.І. Пов'якель, Карамушка Л.М., педагогіці – О.Белкін, А.Лукашенко, С.Занюк, Г.Антонов; юридичній конфліктології – Бандурка О.М., Друзь В.А., Герасіна Л.М., Панов М.І., Осіпова Н.П., та ін.

Формування цілей статті. Тому метою даної статті є дослідити методологічні основи конфліктології, спираючись на великий масив міждисциплінарних знань.

Виклад основного матеріалу. В Україні конфліктологія тільки формується, її щойно почали вивчати у вищих навчальних закладах. Останніми роками українська громадськість активізувала дослідження проблем діагностики, гносеології, соціології, політики та психології конфліктів, в тому числі управлінських. Методологічні основи конфліктології зорієнтовані на вивчення конфліктів і причин, що сприяють їх виникненню, на пошук закономірностей цієї сфери суспільних явищ і процесів, на пошук шляхів вирішення конфліктів. З метою наукового аналізу конфліктологія спирається на відомі закони й категорії філософії, наприклад на відомий закон єдності й боротьби протилежностей, що є методологічною основою вивчення особистості.

Конфліктологія має на сьогодні надзвичайно різноманітний масив методів та спостережень, специфічної техніки дослідження, завданням конфлік-